De Molenvriend

nr. 81

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	E-mail: molenvrienden@home.nl	
PENNINGMEESTER	Rob Snel	Chopinstraat 33
	Tel. 024-3582526	6584 EJ MOLENHOEK
BESTUURSLEDEN	Peter Pouwels	Vijverweg 6
	Tel. 024-3974266	6562 ZL GROESBEEK
	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER

REKENINGNUMMER: 16.89.81.858 *onder vermelding van adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij Rob Snel.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
Havens Diervoeders, Maashees
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Nabuurs Transport bv, Haps
Bol Adviseurs, Boxmeer
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Hendrix Legpluimveegroep, Heijen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
VIFT International bv, Rijkevoort

Colofon

DE MOLENVRIEND 81, jaargang 29, nummer 1, april 2013
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 1,50.
ISSN 1384 8526

REDACTIE *Mari Goossens* *Frans Rademakers*
Marko Sturm *Paul Verheijen*

REDACTIEADRES *D. Boutsstraat 25* *5831 VN BOXMEER*
e-mail: mjfagoossens@ziggo.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Peter van Haren, Frits Harteman, Peter Pouwels, Rob Snel*

ILLUSTRATIES *Theo van Bergen, Mari Goossens, John Houben, Peter Pouwels*

VOORPAGINA *Molen "Bergzicht" te Gassel*

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**Jaarvergadering over verenigingsjaar 2012** door: Walter Cornelissen, secretaris
pagina 7	**Molens en molenaars te Sambeek** door: Peter Pouwels
pagina 10	**Rond de molens – veevoederbereiding** achtergrondinformatie over historische machines voor het maken van mengvoeders
pagina 12	**Jaarvergadering de Hollandsche Molen** diplomauitreiking en molenmarkt door: Rob Snel
pagina 13	**Lindense Molen** over de ouderdom van de Lindense Molen te Katwijk door: Peter Pouwels
pagina 14	**Molenpoëzie** geselecteerd door Frits Harteman
pagina 15	**Aan de licht** een molenaar stelt zich voor... door: Peter van Haren, interview: Mari Goossens
pagina 16	**Molens in de regio** door: Mari Goossens en Marko Sturm

Van de redactie

Bij het begin van de lente is het ons een genoegen dit nummer van de Molenvriend uit te kunnen brengen. De winter heeft zich van zijn koude kant laten zien. Misschien verklaart dit wel dat deze Molenvriend wat aan de dunne kant is, op molengebied hebben vele activiteiten wat stilgestaan. En wie verkleumd van de molen terugkwam, was misschien niet in de juiste stemming om voor ons verenigingsblad te gaan schrijven? De foto op het voorblad, een besneeuwde molen Bergzicht te Gassel, blikt nog even terug op de afgelopen winter. De foto vormt echter de aankondiging van een artikel dat nog een beetje verder terug in de tijd blikt. In de rubriek "Rond de molens" gaat Mari Goossens in op de ontwikkeling van veevoederbereiding in historische molens. Met de komst van grootschalige veevoederbedrijven en het behoud van molens als erfgoed, is deze techniek meestal weer verdwenen uit onze molens. In de molen van Gassel is nog wat geschiedenis op dit gebied te vinden.

Ook de bijdrage voor "Aan de licht" komt deze keer uit Gassel, we maken in deze rubriek kennis met Peter van Haren, de nieuwe eigenaar van de Bergzicht.

Al is het op dit moment nog fris buiten, we hopen snel de stap te maken van sneeuwfoto's naar lentezon. Rond het verschijnen van dit blad houden we hopelijk een geslaagde regionale molendag.
Het oude verenigingsjaar is afgesloten tijdens de recente jaarvegadering. Het verslag vindt u in deze uitgave.

Tot slot willen we u nog wijzen op het artikel behorende bij de twee foto's van de Sambeekse molen die op de achterkant van de omslag staan. Peter Pouwels gaat in op de geschiedenis van de molens en molenaars van Sambeek.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

De lente is begonnen en wat hebben we een lange, koude en sombere winter achter de rug. Menig molenaar is thuis bij de kachel gebleven om maar geen kou te lijden op de molen. Wind was er vaak wel voldoende en menigmaal uit oost tot noord-oost wat toch een lekkere maalwind is. Voorafgaande aan deze winter heeft de grote hoeveelheid neerslag ervoor gezorgd dat de vistrap bij de watermolen in Vierlingsbeek flink beschadigd raakte; er is daar weer flink wat werk om dit te herstellen.

De afgelopen periode stond voor het bestuur vooral in het teken van de jaarvergadering en de planning voor dit jaar. De jaarvergadering werd goed bezocht en door voorzitter Harm werd er vlot door de agendapunten heen gewerkt. In dit blad vind u een verslag van deze vergadering.
Een welkom voor de nieuwe leden Appie Koenders en Peter van Haren: heren veel plezier gewenst bij onze vereniging. Het ledenbestand blijft toch door af- en aanmeldingen telkens op ongeveer hetzelfde aantal.
Onlangs ontvingen wij het bericht dat de heer A. van Gemert uit Sint-Anthonis is overleden. Hij was sinds 19 mei 1985 lid van onze vereniging. Zijn familie was eigenaar van de Hamse molen totdat deze instortte en overging naar de gemeente Wanroij.

Als dit blad uitkomt is de eerste lokale molendag op Tweede Paasdag geweest. Hopelijk is het weer goed geweest en zijn er veel bezoekers op de draaiende molens geweest. Volgend jaar is een ander gedeelte van onze regio aan de beurt.
Vanuit het bestuur zijn Peter Pouwels en Walter Cornelissen naar de jaarvergadering geweest van Rheinischen Muehlenverbandes e.V. Het ligt in de bedoeling om de banden aan te halen met onze Duitse collega's en een grensoverschrijdend gebeuren te organiseren. In de planning staat een lezing door ing. G.M.H. (Gerard) Troost, specialist molens en waterbouwkundige werken, die het een en ander gaat vertellen en met ons discussiëren over de molens die een restauratie nodig hebben. Wij hopen op een grote belangstelling.

Op de website staan onder het kopje "bezoek", en "op afspraak", de e-mailadressen van de molens. Deze zijn gekoppeld aan de e-mailadressen van de molenaars op die molen, zodat berichten "rechtstreeks" naar de desbetreffende molenaars gaan. Als er iemand iets geplaatst wil hebben op onze website neem dan contact op met ondergetekende.

Bij het 100-jarig jubileum van de molen in Oeffelt op 7 en 8 september ligt het in de bedoeling dat er ook voor onze leden iets georganiseerd wordt, hier hoort u later meer van.

Het bestuur roept tot slot de molenaars op om hun molen op 30 april in de vreugdestand te zetten i.v.m. de kroning van Willem Alexander tot koning.
Ik wens u verder een fijn voorjaar.

Walter Cornelissen
secretaris

Nieuwe leden

Appie Koenders en Peter van Haren

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Jaarvergadering over verenigingsjaar 2012

Verslag van de jaarvergadering; dd. 29-1-2013
Locatie: “de Jachthoorn” te Sint-Hubert
Aanwezig: 27 leden

1. Opening
De voorzitter Harm van Es heet iedereen van harte welkom op deze jaarvergadering en wijst op de goede opkomst deze avond. Speciaal welkom aan de nieuwe leden Appie Koenders en Peter van Haren. Hen wordt gevraagd om zich voor te stellen aan de aanwezige leden. Appie Koenders uit Holthees vertelt dat hij al zijn hele leven in de veevoeders zit en nu de opleiding voor molenaar volgt in Oploo. Het molenaarsbloed zit ook in de familie en voorvaderen. Peter van Haren is geen onbekende. Hij is de zoon van Jan van Haren en voert nu de scepter over Van Haren voeders in Gassel. Afgelopen jaar heeft Peter de molen van zijn vader overgenomen. Na de huishoudelijke mededelingen dat de koffie en de eerste consumptie gratis zijn wordt snel gestart met de agenda, want deze is goed gevuld.

2. Jaarrede door de voorzitter
De voorzitter laat het afgelopen jaar middels een Powerpointpresentatie de revue passeren. De volgende onderwerpen werden door Harm uitgelicht:

1. Harm mist een voorzittershamer.
2. De Molenvriend is de steunpilaar waarin de vereniging zich uitdraagt, dit medium moet blijvend op papier verschijnen. Nadeel is dat de verzendkosten zwaar op het budget drukken. Wij willen hierdoor mogelijk in 2014 de contributie licht laten stijgen. Een uitgewerkt voorstel zal in de jaarvergadering volgend jaar op de agenda staan.
3. De archiefcommissie is gestart. Jessica Sneek, die een opzet had gemaakt, heeft de vereniging inmiddels alweer verlaten. Pieter Aarts is in de bres gesprongen en heeft inmiddels van twee molens alles gedigitaliseerd. Jos Verberk belooft dat hij de kar van de archiefcommissie zal trekken en dat alles spoedig gedigitaliseerd is.
4. De gezamenlijke maaltijd was weer gezellig, alleen is er door miscommunicatie te weinig betaald en is de vereniging bijgesprongen. Volgende keer beter afspreken.
5. De excursie tussen Rijn en IJssel was ook goed bezocht en zeer geslaagd.
6. De Bra-Vla was ook zeer geslaagd en heeft onze vereniging zeker op de kaart gezet.
7. Afgelopen jaar hebben we dankzij subsidie van de Rabobank voor de molenaars jassen kunnen aanschaffen. Er zijn er nog over, dus wie wil moet zich melden.
8. Het in plaats van het molenaarsoverleg georganiseerde uitstapje naar bakker Arts in Ottersum was zeer leerzaam en geslaagd te noemen.
9. Ook dit jaar staan er lezingen op het programma, nl. over de volmolen en een lezing door de Rijksdienst (voor monumentenzorg, red.) over het omgaan met monumenten.
10. Afgelopen jaar hebben we spandoeken in twee maten aangeschaft voor alle molens. Dus wie er nog geen heeft moet zich bij het bestuur melden.
11. Komend jaar (bedoeld wordt 2013, red.) hebben we op Tweede Paasdag de lokale molendag.
12. De website wordt steeds belangrijk in de toekomst. Harm ziet graag dat het forum gebruikt gaat worden voor de beschikbare materialen die er overal zijn.

3. Jaaroverzicht 2012
Alle aanwezige leden hebben een overzicht van het jaarverslag ontvangen. De voorzitter vraagt de vergadering of er nog op- en aanmerkingen zijn, waarop alles akkoord werd bevonden.

4. Financieel verslag 2012
Het financiële verslag werd gepresenteerd op het scherm en toegelicht door de penningmeester. Daarbij werd opgemerkt dat de sponsoren het afgelopen jaar belangrijk waren voor de vereniging en voor het organiseren van de Bra-Vla. Ook de subsidie van de Rabobank zorgde ervoor dat er dit jaar een positief saldo was.

5. Verslag kascommissie
De commissie bestond uit Peter Simons (afwezig) en Robert Hoffman. Robert meldde dat zij de boeken zorgvuldig steekproefsgewijs hebben gecontroleerd

en dat alles prima in orde is. Na deze woorden werd de penningmeester gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid van het afgelopen jaar.

6. Mutatie kascommissie
Peter heeft zijn termijn van twee jaar in de kascommissie er op zitten, waarvoor dank. De vacature wordt voor de komende twee jaren vervuld door Frits Harteman.

7. Bestuursverkiezing
Rob Snel is aftredend en herkiesbaar, er hebben zich geen nieuwe kandidaten bij het bestuur gemeld. Met instemming van de vergadering is hij herkozen voor een nieuwe periode.

8. Molenvriend / aanvulling redactie
Jessica Sneek heeft de redactie weer verlaten en zij wordt opgevolgd door Frans Rademakers. Frans succes gewenst.

9. Lokale molendag
Op de molens van Oploo, Beugen, Rijkevoort, Wanroij en Sint-Hubert zal er op Tweede Paasdag (1 april) van 11:00 tot 17:00 uur een lokale molendag georganiseerd worden. De organisatie is nog in een pril stadium. Later meer hierover.

10. Gezamenlijke maaltijd
Er ligt een voorstel om de gezamenlijke maaltijd bij de Vooruitgang in Oeffelt te gebruiken tijdens de viering van het 100-jarig bestaan van deze molen. Dit gecombineerd met een reünie van leerlingen die op deze molen hebben gelest. Nadere informatie hierover volgt later.

11. 100 jaar De Vooruitgang
Dit jubileum wil men vieren in het weekend 7-8 september. John en Theo zijn met een clubje mensen bezig om het een en ander op touw te zetten.
Als iemand nog goede ideeën heeft, dan graag dit bij hen melden.

15. Rondvraag
Robert Hoffman: 2 juni wordt de Waal-Maas molendag georganiseerd, inclusief fietstocht. Iedereen is hierbij uitgenodigd.
Pieter Aarts: vraagt of er op de website voor iedere molen een e-mailadres gemaakt kan worden waarbij automatisch naar de betreffende molenaar wordt doorgestuurd.
Antwoord: is mogelijk.
Walter Cornelissen: oproep aan alle molenaars om op 30 april t.g.v. de kroning van de nieuwe koning de molens in de vreugd te zetten en deze met vlaggen te versieren.

16. Film molenmakerswerk
Deze keer werd een film getoond over de bouw en werking van houtzaagmolens. Na deze film sluit de voorzitter de vergadering en wenst iedereen wel thuis.

Walter Cornelissen
secretaris

Molens en molenaars te Sambeek

Dwangmolen te Sambeek 1446-1482
Tot aan de 18e eeuw bestond de zgn. molendwang, de inwoners van Sambeek, de Sambeekse hoek en Mullem waren hierdoor verplicht hun graan te laten malen op de molen van Sambeek. Het was het recht van de Heer om een molen te mogen oprichten. Sambeek was tweeheerig, d.w.z. een deel van Sambeek behoorde tot de Heren van Cuijk en een deel behoorde toe aan de Heren van (Box)Meer. Uit onderstaande akte uit 1446 blijkt dat de molen van Sambeek toebehoorde aan de Heren van Cuijk. De inwoners van Vierlingbeek, Loon en Groeningen geven een som geld voor de bouw van een nieuwe windmolen, als tegenprestatie krijgen diegenen die meebetalen aan de nieuwe windmolen te Sambeek, en hun nakomelingen, vrijstelling van bepaalde herendiensten, zoals het plegen van onderhoud aan de dijk van de watermolen te Vierlingsbeek.

Datering 25 januari 1446

De hertog van Gelre en Gulich, graaf van Zutphen, oorkondt:
a) dat zijn onderzaten van Veerlinxbeke, Loen en Groenyngen een soms gelds gegeven hebben voor de bouw van een windmolen;
b) dat de schepenen van Beeck zullen aantekenen degenen, die geld voor voornoemde bouw hebben gegeven;
c) dat degenen, die geld gegeven hebben met hun nakomelingen vrijgesteld zullen zijn van het onderhoud van de dijk van de watermolen in het dorp Beeck;
d) dat degenen, die geen geld gegeven hebben voor de bouw van voornoemde windmolen de dijk van voornoemde watermolen dienen te onderhouden;
e) dat de schepenen van Beeck zullen aantekenen degenen, die geen geld voor de bouw van voornoemde windmolen gegeven hebben;
f) dat zijn rentmeester in zijn Land van Kuijck altoos het gemaal van Zandbeeck van dat van Beeck scheiden zullen;
g) dat op elke molen, hetzij water- of windmolen, een molenaar dient te zijn.

Jn den Jair ons Heren duijsent vierhondert sessendeviertich op sente Pauwels dach Conversionis.

Bron: BHIC dorpbestuur Sambeek 1308-1810 inventarisnummer 7016 oorspronkelijk (inventarisnummer 4) op papier.

Toen Sambeek in 1522 al veertig jaar zijn molen miste, dreigde het "recht van het gemaal" voor de landsheer verloren te gaan. De half vergane looimolen van de stad Grave bood een oplossing. Men liet de in behoorlijke staat verkerende molenstandaard, de steenbalk, een roede en enige binnenwerk slopen en in juli 1522 door Hubert van Wirdt naar Sambeek vervoeren. Zo verkreeg Sambeek een "nieuwe standaardmolen".

De bouw van een nieuwe windmolen te Sambeek 1522
Het gericht van Sambeek miste al veertig jaar zijn windmolen, waardoor het recht van het gemaal voor de landsheer verloren dreigde te gaan. Nu stond er in Grave nabij de gracht nog een half vergane looimolen, die daar slechts voor de helft van de tijd dienst kon doen vanwege de slechte windvang. Stadhouder Floris van Egmond liet de nog in behoorlijke staat verkerende molenstandaard, de steenbalk, een roede en enig binnenwerk van deze verrotte molen in juli 1522 door timmerman Hubert van Wirdt naar Sambeek vervoeren. Het karwei van de herbouw werd aan hem uitbesteed voor 22 1/2 gulden, behoudens het aanbrengen van het ijzerwerk. Hiervoor leverde Wouter Smyt uit Grave, 400 scherpelingen, 850 lasnagels, 3000 zoldernagels en 1150 planknagels. Voor het repareren van de molenstandaard had Wouter nog nodig 14 pond ijzer aan platen en 6 pond aan krammen, voor de roeden 18 pond ijzeren banden. De grote stukken vergden het meeste ijzer: de nieuwe ijzeren spil 203 pond, de kleine spil 31 pond. Het hele werk van herbouw en reparatie koste 253 £ 8st. en 6 den. [rekening opgemaakt in ponden, stuivers en penningen=denaris]

Bron: A.R.A. Brussel Rekenkamer no 26 432 door H.Douma

De zoektocht gaat verder via een kadasterkaart uit de Franse tijd. Op deze kadasterkaart van 1811-1832 staat, op sectie C 530 a, een houten standaardmolen

Sambeek sectie C, blad 2 1811-1832

527 huis, schuur en erf
528 tuin
529 bouwland
530 bouwland
530a korenmolen (bij pijl)
Eigenaar Martinus Diels, beroep molenaar

als korenmolen ingetekend, eigenaar van deze molen is Martinus Diels die van beroep molenaar is.

Martinus Diels, geboren te Venray op 12-02-1780, als zoon van Jacobus Diels en Martha Bonants, trouwt op 04-04-1815 te Sambeek met Maria Theunissen, dochter van Wilhelmus Theunissen en Willemina van ‘t Hullenaer, beroep molenaar.

Martinus Diels, van beroep molenaar te Sambeek, wordt in 1816 benoemd als toeziend voogd over de beide minderjarige kinderen van zijn zuster Anna Elisabeth Diels, Johanna (4j) en Theodorus Martinus (2j).

Als Adriaan Diels, de ongehuwde broer van Martinus Diels, in 1833 komt te overlijden, blijkt dat deze mede-eigenaar is van de molen van Sambeek. Adriaan is van beroep molenaar te Vierlingsbeek.
De helft van de molen van Sambeek gaat naar de kinderen van zijn overleden zuster, Anna Elisabeth Diels. Hierdoor worden Johanna Baltesen en Theodorus Martinus Baltesen in 1835 beide voor de helft mede-eigenaar van de molen van Sambeek.
Nadat Martinus Diels in 1844 kinderloos overlijdt, gaat zijn helft van de molen naar de erfgenamen Johanna en Theodorus Baltesen. Johanna Baltesen blijft tot haar dood in 1886 ongehuwd, hierdoor gaat haar erfdeel van de molen naar de kinderen van Theodorus Baltesen.

Theodorus Martinus Baltesen, zoon van Johannes Baltesen en Anna Elisabeth Diels.

Uit zijn huwelijk worden te Sambeek, 3 kinderen geboren:
Anna Elisabeth Petronella 11-10-1843, trouwt op 04-06-1875 met Antoon Hubert Aerts
Johnnes Gerardus 21-08-1845
Petrus Johannes Hendrikus 20-03-1860, trouwt op 26-07-1898 met Anna Maria van der Zandt

Petrus (Piet) Johannes Baltesen is 11 jaar als zijn vader komt te overlijden en leert zodoende op jeugdige leeftijd al voor zich zelf op te komen. Petrus Johannes Baltesen is een ondernemend persoon.
Op 12 april 1899 treedt hij toe tot de dan opgerichte afdeling “In ‘t Land van Cuijk” van de algemene Nederlandse Molenaarsbond. Andere leden zijn: Reijen van Wanroij, Havens van Vierlingsbeek, A.van Riet van Beers, H. v.d. Eijcken van Cuijk, G. Jetten van Bergen. Binnen de afdeling “Boxmeer” worden gekozen toe vice-president Jetten te Bergen, tot secretaris G.H v.d. Eijcken te Cuijk, tot commissaris A. van Riet te Beers en als penningmeester P.Baltesen te Sambeek.
Behalve molenaar is Petrus Johannes Baltesen ook, bakker, winkelier en caféhouder.

Tijdens een herfststorm breekt een van de roeden van de oude molen af. Tijdens het vervoer van de nieuwe roede naar de molen breekt een van de kettingen waarmee de roede onder aan de malle Jan hangt, door dit ongeval raken drie personen gewond.
De grootste verandering vindt plaats in 1902, dan bouwt P. Baltesen een compleet nieuwe stenen beltmolen, naast de oude houten standaardmolen. Om niet geheel afhankelijk te zijn van de wind wordt in de windmolen een 14 pk petroleummotor geplaatst. De nieuwe molen krijgt de toepasselijke naam “De Verandering”.

In 1903 wordt de houten standaardmolen afgebroken, enkele onderdelen hiervan, waaronder een molenstandaard met zetel, zo goed als nieuw, met nog eiken balken, worden te koop aangeboden in “De Molenaar” van 30-09-1903.

In het Boxmeersch weekblad van 4 juli 1903 staat onderstaand artikel:

Sambeek, 1 juli. Hij is thans zoo goed als gesloopt de oude molen, die, voor zoover men kan nagaan, bijna drie eeuwen den tand des tijds heeft getrotseerd, die het kostelijke graan, dat hij gedurende al dien tijd rondom en in den verren omtrek had zien rijpen, tot voedsel van mensch en vee had gemalen, die verschillende geslachten had zien komen en gaan: die menigmaal zijn meester grafwaarts had zien dragen; ook hij is niet meer. Hij ook, die zoo menige storm- en

bliksemvlaag had weerstaan, heeft ook dikwijls een veer moeten laten in den strijd tegen de onheilspellende elementen, doch vooral in den jongsten tijd, nu de krachten hem eindelijk meer en meer schenen te ontbreken, werd hij meer dan eens duchtig gehavend, zoodat aan een krachtig herstel niet meer te denken was. De tegenwoordige eigenaar P.J. B. alhier, besloot dan ook hem te sloopen en door een nieuwen steenen molen te vervangen, ingericht volgens de nieuwste eischen des tijds. Hij heeft daarin geplaatst een petroleum motor van ruim 14 paardekracht om te allen tijde zijne geachte cliëntéle te kunnen gerieven.

Volgens de aanbevelings brief in De Molenaar van 05-06-1901 had de nieuwe molen een voor die tijd modern koppel Trappsche kunststenen.

In De Molenaar van 09-03-1904 staat onderstaande advertentie;
Levering molenassen en askoppen door de gebroeders Mercx uit Tilburg.

1881	G.H. Verhofstad	Groeningen
1897	Wed. C. de Loure	Boxmeer
1901	P. Baltesen	Sambeek

Als Petrus Johannes Baltesen op 16-05-1915 komt te overlijden, wordt er een beroep op de familie gedaan om het maalbedrijf te kunnen voortzetten. **Peter Jan Hubert Aerts**, geboren te Meerlo op 03-07-1881, als zoon van Antoon Hubert Aerts en Anna Elisabetha Petronella Baltesen.
Deze neef van Petrus Johnnes Baltesen, komt in 1916 vanuit Etten over naar Sambeek, om het familiebedrijf voort te zetten.
In 1933 verkoopt Peter Hubert Aerts de molen met toebehoren aan Martin Kateman, die de molen nog in hetzelfde jaar door verkoopt aan Arnold Verhofstad, eigenaar en molenaar van de molen te Groeningen.

De broers Frans en Bert Verhofstad zijn van 1933 tot 1941 de molenaars op de molen van Sambeek, hierna ruilen ze met hun broer Gerrit, die op de molen van Groeningen draait.
Gerrit Verhofstad die in 1941 naar Sambeek komt heeft de wind niet echt mee, want een jaar later komt hij te overlijden. Zijn vrouw Dora Verhofstad-Jilesen zet het bedrijf, in de oorlog, onder moeilijke omstandigheden voort, echter met de bevrijding in aantocht wordt de molen op 29 september 1944 in brand gestoken.

Na de oorlog wordt dat wat nog van de molen over was herbouwd als ‘doofpot’, door Harry van Aspert uit Heeswijk-Dinther, en ingericht als motor gemaal onder de naam “Op Hoop van Zegen”. Het bedrijf floreerde en het motorgemaal wordt uitgebereid met een electrische hamermolen. Het gemaal is tot 1965 in bedrijf waarna er een eind komt aan meer dan vijf eeuwen malen op deze plek.

Peter Pouwels

Bronnen: Bhic, Genlias, Transchotkaart 1811-1832, www. watwaswaar.nl, Molenvriend nr 40, De Molenaar www.allemolens.nl

Molens te Sambeek

Standaard molen van Zandbeeck	1446-1482
Standaard molen te Sambeek	1522-1903
Molen “De Verandering”	1902-1944
Gemaal “Op Hoop van Zegen”	1945-1965

Molenaars en eigenaren van de molen te Sambeek

Martinus Diels	1815-1841 molenaar en eigenaar
Adrianus Diels	1815-1833 mede-eigenaar en molenaar te Vierlingsbeek
Theodorus Baltesen	1833-1871 mede-eigenaar en bakker
Johanna Baltesen	1833-1886 mede-eigenaar
Petrus Baltesen	1886-1915 molenaar-bakker en eigenaar
Peter Jan Hubert Aerts	1915-1933 molenaar, bakker, caféhouder en eigenaar
Martin Kateman	1933-1933 eigenaar
Arnold Verhofstad	1933-1941 eigenaar, molenaars Frans en Bert
Gerrit Verhofstad	1941-1942 molenaar en eigenaar
Wed. Gerrit Verhofstad	1942-1944 eigenaar

Rond de molens
Veevoederbereiding

In de serie “Rond de molens” zijn we aan ons laatste artikel over het maalproces aanbeland.

Het veevoederbedrijf
Zoals we in nr. 76 vermeld hebben was het voor consumptie malen door de molenaar, door de opkomst van de meelfabrieken, zo’n eeuw geleden niet meer rendabel. Om hun service te vergroten schaften vele een hulpgemaal (boerengemaal) aan, al of niet aangedreven door een diesel- of elektromotor.

Maalstoel op de Reus te Ottersum

Omdat de klantenkring meer en meer uit boeren ging bestaan en er gemalen werd voor veevoer, verschenen er ook koekenbrekers op de molen. De koeken van lijn- of koolzaad werden gebroken en vermalen. Ook andere producten als erwten, bonen, maïs en steeds meer buitenlandse producten zoals millicorn, sojabonen en dergelijke werden in het veevoer verwerkt. Dit vereiste speciale maalstenen en scherpsels. Zo had men speciale tarwestenen, voerstenen, breekstenen en koekstenen.

Voor de verschillende soorten vee, paarden, koeien en kalveren, varkens en biggen, en de kippen waren diverse samenstellingen van het voer gewenst.
Om hieraan te voldoen kwamen er rond de jaren ’50

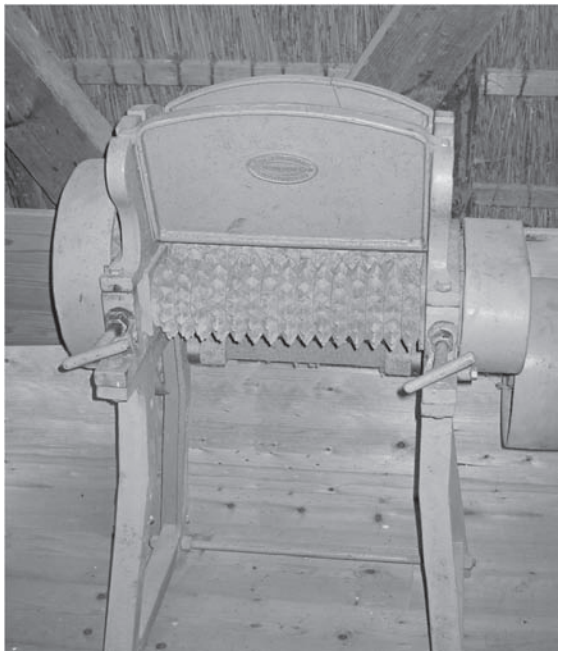

Lijnkoekenbreker (Wikipedia)

mengers op de molens en om de mengers te kunnen vullen ook elevatoren. Er bestaan verschillende type mengers. In de molen kwam meestal de rechte menger voor.
De werking wordt getoond op de tekeningen en foto’s van de mengketels in de Bergzicht te Gassel
De rechter is het oudste type (jaren ’50), nog met een houten cilindrisch gedeelte. Op de linker is nog de inloop van de elevator te zien.

Op de maalzolder is de aandrijving van de mengers nog te zien. Op de linker foto de rechte verticale mengschroef. Op de rechter nog het broekstuk van de elevator voor beide mengers. Deze installatie is niet meer in gebruik.
In veevoeders wordt tegenwoordig minder graan (50-60%) verwerkt, want dat is duur, uitgezonderd maïs. Het graan wordt aangevuld met graanbijproducten tarwegries en maïsgluten maar ook vitamines en mineralen en eiwitrijke producten als soja en raapschroot. Ook veel restproducten uit de olie- en suikerindustrie, o.a. melasse en vetten vinden hun weg in het veevoeder. Deze grondstoffen kunnen niet

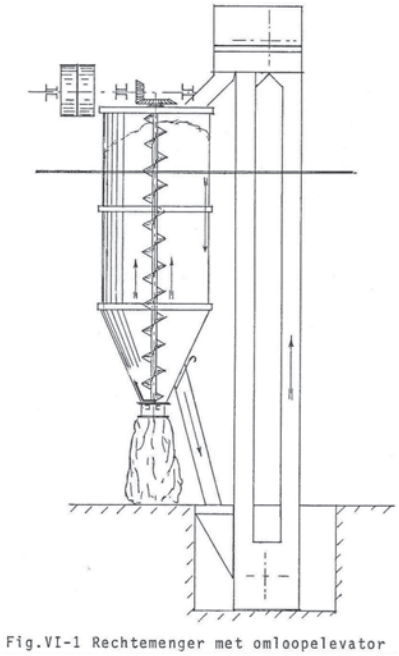

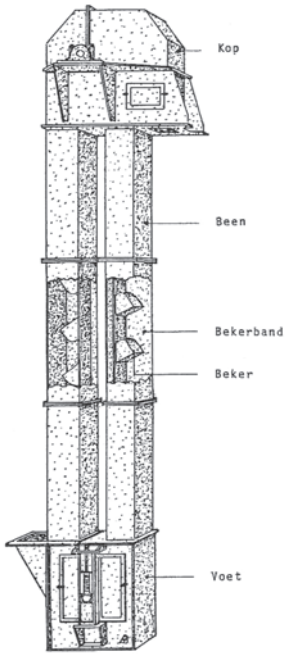

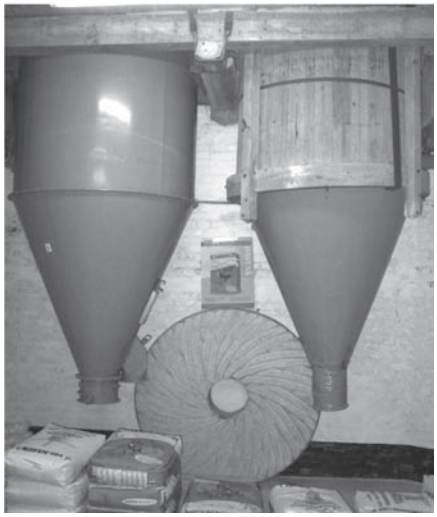

Rechtmenger met elevator (links), tekening met onderdelen elevator (midden), mengketels in de molen te Gassel (rechts)

op een molen gemalen worden. Men stelt mengsels van deze grondstof samen die op een hamermolen worden gemalen.

We zijn nu aangeland bij het professionele veevoederbedrijf. De firma Van Haren is een van de kleinere professionele veevoederbedrijven,.maar in de molen Bergzicht met het ernaast gelegen bedrijf kun je deze ontwikkeling nog zien.

Tekst en foto's: Mari Goossens

Bronnen:
Rond- (en) Zingende Stenen; D.J. Abelskamp

Schroef in een mengketel (links), bovenkant van de mengketels met kop van de elevator (rechts)

Jaarvergadering De Hollandsche Molen

Het was een regenachtige dag op 9 maart, goed weer om op de molenmarkt te staan volgens mij. De Hollandsche Molen vierde haar 90-jarig jubileum op deze dag. Traditiegetrouw reizen we in een vaste samenstelling, Frits en Ria, Robert en ik, richting Amsterdam. In tegenstelling tot voorgaande jaren kwamen Robert en Frits een paar uurtjes later. Gelukkig voor mij zat ik niet alleen in de trein van Molenhoek om 07.41 uur. Mijn schoonzoon Sidney ging dit jaar voor het eerst mee. Hij heeft prachtige pentekeningen gemaakt en wil zijn geluk eens proberen op de molenmarkt. Samen zullen we proberen onze vereniging en zijn tekeningen onder de aandacht brengen en we hopen wat te kunnen verkopen. Dit jaar zijn er helaas weinig interessante zaken aangeleverd door de leden om te kunnen verkopen, we zullen het moeten doen met wat er in de promotiekist zit. Er was veel beveiliging aanwezig bij aankomst bij het KIT, een beetje overdreven voor zo weinig waardevolle artikelen als molenkaarten, boeken en wat promotiespullen. Later bleek dat dit voor minister Jet Bussemaker te zijn, ze is – namens de Partij van de Arbeid – minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kabinet-Rutte 2. We hebben haar helaas niet kunnen ontdekken tussen al die molenaars. Er waren weer duidelijk minder molenaars op deze jaarvergadering aanwezig, vorig jaar was het al een stuk minder. Er waren wel wat meer kraampjes aanwezig en alle tafels waren bezet, wat het allemaal een beetje krap maakte. Samen hebben we de boel uitgestald en konden de aspirant kopers zich vergapen aan onze koopwaar. Helaas bleef het bij kijken, ook bij de andere collega's werd bitter weinig verkocht. Dat was vorig jaar wel anders, toen hadden we nog een omzet van 130 euro. De buurman naast ons kraampje had een nieuw boek uitgebracht over de molens in Noord-Holland en bood dit aan tegen een gereduceerde prijs. Zou jij even op de kraam willen passen, dan kunnen wij de vergadering bijwonen vroeg hij, zeker de sensatie dat Jet Bussemaker er was? Verkoop ik toch even 6 boeken à 25 euro voor deze collega. Omdat wijzelf niets verkochten, zijn we voor het einde van de vergadering huiswaarts gekeerd. Er was geen middagpauze en aan het eind van de vergadering sprint iedereen direct richting station of ander vervoermiddel. Ook ons geslaagd lid Petro heb ik niet kunnen ontdekken, deze werd natuurlijk opgevangen en begeleid door Theo en John, ook vaste gasten op dit evenement. Moegestreden en arm gebleven, arriveerden we weer in Molenhoek, waar we werden opgevangen door Sonja die ons weer uit de put wist te halen met een heerlijk kopje koffie en lekker eten. 's Avonds viel het me op dat ik stukjes ging missen van de film op TV, het was een vermoeiende dag geweest, op tijd naar bed. Volgend jaar mag een andere kandidaat-verkoper zijn geluk maar eens gaan beproeven.

Petro Boon heeft zojuist zijn diploma in ontvangst genomen

Robert Hoffman en Rob Snel op de molenmarkt

Rob Snel

Lindense Molen

Dit artikel is een vervolg op het stuk in nr. 79 over de geschiedenis van deze molen en op het stuk over Molenmaker Van der Steen in nr. 80.

Datering ouderdom Lindense molen m.b.v. oude bouwsporen
Mogelijk dat een diepgaand technisch onderzoek naar bouwsporen van de Lindense molen in combinatie met dendrochronologisch onderzoek meer duidelijkheid kan geven?

Algemene datering van houten achtkanten m.b.v. historische bouwsporen
Achtkantstijlen:
16e eeuw eikenhout
17e eeuw eikenhout
18e eeuw gebruik van grenenhout bij bouw molens in Zuid Holland
19e eeuw gebruik van grenenhout bij bouw molens in Noord Holland
Boventafelelement:
Tot begin 18e eeuw is het boventafelelement verbonden met blokkelen en ondersteund vanaf de achtkantstijl met zgn. hondsoren,vanaf de 18e eeuw ontbreken de blokkelen.
Scheprad/vijzel:
Vanaf 1630 worden poldermolens met vijzel toegepast, de oudste nog bestaande vijzelmolen is de Aalsmeerse molen uit 1650. Dit is molen nr. 6 van de Zuidplas, deze stond bij de Wilde Veenen bij Moerkapelle.

Bouwsporen Lindense molen
De Lindense molen heeft zes grenen kantstijlen en twee eiken kantstijlen. Zeer waarschijnlijk dat tussen de twee eiken kantstijlen de vijzel heeft gelegen. Eiken is duurzamer dan grenen, dat i.v.m. het natspetteren van de stijlen.
Het boventafelement is uitgevoerd met acht blokkelen. De koningspil is voorzien van een kroonwiel in plaats van een bonkelaar. De molens van de Zuidplaspolder zouden kroonwielen gehad hebben. De kap draait op Engels kruiwerk, oorspronkelijk was dit een houten rollen kruiwerk. De molen moet een langere bovenas gehad hebben (een houten as?) want de penbalk is naar voren verplaatst.
Het gebruik van blokkelen onder de kruiring is een hele oude bouwwijze welke nog afstamt van de eerste (toren)molens met draaibare kap. De toepassing van blokkelen duidt erop dat de achtkant vóór de 18de eeuw gebouw is. Het gebruik van grenen voor de achtkantstijlen komt vanaf de 18de eeuw in gebruik in Zuid-Holland.
De toepassing van beide kenmerken geeft aan dat deze achtkant waarschijnlijk begin 18de eeuw gebouwd is (rond 1700 dus!). Gezien het bouwjaar van de Lindense molen van 1869 zouden onderstaande molens in aanmerking kunnen komen.

Poldermolens uit de provincie Zuid Holland die in 1868 afgebroken zijn, en mogelijk kandidaat zouden kunnen zijn voor de Lindense molen:

1.	Delft	Abstwoudse polder
	Galgmolen	1611-1868
2.	**Delft**	**Abstwoudse polder**
	Middelste molen	**1739-1868**
3.	Delft	Abstwoudse polder
	Zuidmolen	1828-1868
4.	Rotterdam	Kralinger polder
	Noordelijkste	1589-1868
5.	Vlaardingen	Zoutveense polder
	Nieuwe molen	1578-1868

Lettende op de specifieke bouwkenmerken zou de Lindense molen mogelijk de Middelste molen van de Abstwoudse polder kunnen zijn.
Molen P uit de Zuidplas (altijd beschouwd als het achtkant dat nu in Linden staat, red.) is pas in 1876 verplaatst en in 1877 door Van der Steen in Venlo weer opgebouwd. Helaas is dit niet meer te bewijzen, omdat deze molen in 1883 is afgebrand.
Een ander manier om aan te tonen dat de Lindense molen NIET tot de Zuidplas behoorde, is de bouwkenmerken met de nog bestaande Zuidplasmolen de Vlijt in Zuidwolde te vergelijken.

Een typisch kenmerk van de molens die Van der Steen gebouwd heeft, is de vrij vlakke stand van de schoren onder de stelling van de molen. Dit is nog goed te zien op de oude ansichtkaarten van de verschillende molens. Helaas is dit kenmerk tijdens de laatste restauratie van de Lindense molen weggewerkt.

Peter Pouwels

Molenpoëzie

Tijdens de in 2012 gehouden Limburgse Molendag, bezochten wij o.a. de standerdmolen Aurora te Baexem. Deze molen is na zijn oprichting twee maal verplaatst. Voor nadere bijzonderheden inzake deze verplaatsingen zie het Limburgs Molenboek. Op deze molen troffen wij onderstaand gedicht aan waarin de dichter de molen laat vertellen wat zijn uitzicht was op de twee plaatsen waar hij gestaan heeft en zijn huidige standplaats. Het dialect waarin het geschreven is hoeft onzes inziens geen bezwaar te zijn om het te begrijpen.

Frits Harteman

Mijn Geschiedenis

Ig zaag, mi-er as 'n ieuw geleje,
't Water stroumen door de Maasvallei.
En de boeren, die aan kwame gereje
mit de kèr. 't Peârd blinkendj van 't beslaaggerei
Ig sloog mie kruuts van wieken in de locht
Te midden van bos en wassendj graan
Ein boorderie aan edere wegenbocht
En alles doâ, det lachdje mig aant.

Toen bin ig versleiptj en kwaam in 't vlakkelandj
Van Boâksum stoân. Weer keek ig rondj.
Hi-el angers as de galgenberg en de waterkantj.
Mer aug dêa streek weer sjoân en good gezond.
Ig höb de reels oet degrondj zeen stampen.
De stoumtrein zeen kome en goân.
De oorlog mit geweldj en groâte rampen
Mer Goddank leet vrindj en viejandj mig stoân!

Toch bin ig weer aafgebroken en versjouwdj.
Ig keek noe noâ Wi-ert en good ôad Remunj.
En achter mig 't dorp woat mig heat herbouwdj
Alleen; det roâzendj weâgverki-er, vinjig 'n bietje zunj
Hie stoânig noe – 'n stökske oudheid oet eur léave
En wied in 't rondj hu-er ig de torenklokken klinken
Ig wil alle augen door mig een röstpuntj geâve
Loât mie wiekenkruuts nog lang tegen Boaksums hemel blinken!

Aurora
Piet Geuyen

Aan de licht
Peter van Haren

Peter is sinds kort lid van onze vereniging en eigenaar van de molen de Bergzicht geworden. Velen kennen Peter al jaren als eigenaar van het diervoederbedrijf uit Gassel met de molen als boegbeeld. Peter is inmiddels 45, getrouwd met Jolanda en is de trotse vader van drie zonen, een tweeling die vandaag, tijdens het afnemen van dit interview 11 jaar werd (21-2) en nog eentje van 7.

Peter begon zijn opleiding op de Mavo en ging toen verder naar de MDS (Middelbare Detail Handelsschool). Hij was geen geweldige student en werkte liever dan dat hij leerde en stopte er na 2 jaar mee. Rond 1990 ging hij in het bedrijf van vader Jan werken. Daar werd toen de nieuwe hal gebouwd. In de avonduren werden er met succes diverse cursussen op mengvoedergebied gevolgd, zoals mengvoedertechnologie, samenstellingen, voerkennis etc. Deze opleiding was in Barneveld. Het bedrijf richtte zich voornamelijk op de fabricage van varkensvoer en had in zijn goede tijd vijf mensen in dienst.
In 1991 nam hij het bedrijf van zijn vader over, die er tot op heden, nog bijna dagelijks, hand- en spandiensten verricht. “Als je in beweging blijft, leef je lang”, is Jan zijn motto.
Toen in 1997 ten gevolge van de varkenspest heel veel dieren geruimd werden, sloten veel kleinere varkensboeren hun bedrijf. Dat had ook gevolgen voor het diervoederbedrijf van Peter.
Het bedrijf kromp en schakelde geleidelijk over van veevoeders naar hobbydiervoeders. Ook was het bedrijf niet opgewassen tegen de concurrentie van de grote multinationals zoals CHV, Hendrix en dergelijke.
Sinds 3 jaar werkt Peter met drie losse krachten. Naast zijn eigen producten maakt hij ook voor collega’s honden- en paardenvoer. Door de huidige crisis loopt ook de afzet in paardenvoer terug omdat veel hobbypaardenbezitters nu ook de tering naar de nering moeten zetten. Toch ziet hij de toekomst niet somber in, hoewel hij stelt, dat je gelet de huidige ontwikkelingen toch niet verder dan vijf jaar vooruit kunt kijken.

Dat geldt ook voor de molen waar nog het nodige aan moet gebeuren. Ook al zijn er op dit moment wel subsidies toegezegd, het is niet zeker hoe lang deze subsidies nog blijven bestaan. Dit gelet op het regeringsbeleid van steeds meer bezuinigen.
Peter erkent dat de molen al enige generaties lang verbonden is met hun bedrijf. Zijn broer en zus hadden geen belangstelling in de molen, zodat Peter nu de trotse bezitter is van de molen “de Bergzicht”. Onder het motto ”Noblesse oblige” wil hij de molen zo goed mogelijk in stand houden. Zelf werkt hij ook regelmatig mee aan diverse klussen zoals het schilderen van de molen. Daarom is hij ook erg content met het enthousiaste team vrijwilligers op de molen die het niet schuwen om ook molenaarswerk onderhanden te nemen.

Als er voldoende wind is gaat de molen nog volop in bedrijf en wordt er koren gemalen.
Peter heeft geen tijd voor andere hobby’s, hij vindt het fijn om met zijn kinderen en zijn gezin bezig te zijn. Ze zijn net terug van een weekje wintersport.

Interview door Mari Goossens

Molens in de regio

De Nooitgedacht te Afferden

Op de molen Nooitgedacht te Afferden wordt momenteel hard gewerkt! De molenwerkplaatsruimte, op de begane grond, wordt volledig omgebouwd.
Er komen overnachtingsmogelijkheden in, met toiletten en douches. Er wordt over geroddeld of het molenaars-seniorenwoningen worden. Wie weet?
Verder zijn er geen bijzonderheden.

Frank Heeren

De Martinus te Beugen

Recent is het jaarverslag van de windkorenmolen Martinus te Beugen over 2012 gemaakt, daaruit volgt ook de actuele situatie van de molen.
De molenaars zijn in het afgelopen jaar 56 keer op de molen aanwezig geweest hetgeen in totaal 292 molenuren opleverde. Het aantal omwentelingen wat het gevlucht hierbij maakte was ongeveer 32.000. In de loop van dit jaar passeerde er ongeveer 600 kg duiventarwe de maalstenen. Het halen en brengen van het maalgoed van de firma Havens in Maashees, in het algemeen door Harm en Hans gedaan, is goed geregeld en ook de molenaars van de Luctor et Emergo te Rijkevoort betrekken nu via de Martinus hun maalgoed. Ook is het zo dat door de leerling molenaars Harm van Es en Pieter Aarts opbergkisten van het leger zijn overgenomen waarin de zakken met nieuw maalgoed en ook het gemalen goed kunnen worden bewaard. Het is namelijk zo dat de muizen de kunststof zakken steeds aanvreten maar geen trek hebben in de geïmpregneerde papieren zakken waarin Havens het te malen koren aflevert.

In het algemeen wordt er op zaterdagen van 9.30 uur tot 13.00 uur met de Martinus gedraaid. Nu is het wel zo dat de zaterdagmorgen niet een echt geschikte tijd is voor de mensen om massaal molens te gaan bezoeken maar het gebeurt toch vaak dat er enkelingen, groepjes van 2 of 3 personen waaronder kinderen binnen komen om eens te bekijken wat daar allemaal te horen en te zien is. Alles bij elkaar zijn er afgelopen jaar ongeveer 350 bezoekers geweest. Er komen ook grotere groepen maar deze komen in principe altijd via een afspraak.

De firma Goossens uit Den Bosch heeft de bliksemafleider gecontroleerd. De aardkabels met de montageklemmen op de roeden en ringleiding, alsook de ringleiding zelf zijn nagemeten. Op de binnenroede is een gele sticker aangebracht om aan te geven dat de bliksemafleiderinstallatie in 2012 geïnspecteerd is. Op de diverse zolders zijn de brandblussers geïnspecteerd. Dit betreft de begane grond, de meelzolder, de steenzolder en de luizolder. Deze inspectie is uitgevoerd door het bedrijf Smeba uit Nijmegen. Op de steenzolder is een nieuwe brandblusser gemonteerd en op de begane grond is er een vervangen. Dit type mocht niet gebruikt worden en was destijds door de molenaars zelf opgehangen. Het afgelopen jaar is het houtwerk in de molen geïnspecteerd door de firma van Lierop uit Echt. Het betrof in dit geval alleen de kwaliteit van het houtwerk zelf waarbij zodoende geen verbindingen of andere constructies nagekeken werden. In het algemeen wordt deze inspectie elk jaar door de firma Van Lierop uitgevoerd.
De heer W. van Balkom van de Monumentenwacht Noord-Brabant heeft in de eerste week van januari 2012 de Martinusmolen geïnspecteerd. Het rapport is in dezelfde maand naar de gemeente Boxmeer gezonden en pas eind 2012 voor de molenaars ter inzage gekomen. Deze inspectie was in de tijd dat o.a. de tennisnetten bij een inbraak in 2011 gestolen waren. Dit resulteerde tot een notitie in het rapport dat het gevlucht bij het draaien alleen door een enkele ketting beveiligd werd, hetgeen natuurlijk nooit zo gebeurt en uiteraard als totaal onvoldoende in het rapport aangemerkt werd.
Er is nu afgesproken met de heer Van Balkom dat het rapport met betrekking tot de beveiliging van het gevlucht van de Martinus met tennisnetten door hem gecorrigeerd zal worden. Zoals eerder gemeld zijn de netten in het vlakbij gelegen natuurgebied de Vilt teruggevonden, zodat ze weer op de molen gebruikt kunnen worden.

De belichtinglamp rechtsachter op de molenwei was al jarenlang stuk en het hele binnenwerk diende vervangen te worden. Tijdens de afgelopen zomer heeft de gemeente Boxmeer de opdracht gegeven om deze lamp te repareren. De reparatie heeft zich echter zo ontwikkeld dat de hele lampunit is vervangen zodat de lamp eigenlijk weer helemaal nieuw is. Het is bovendien zo dat de lamp links ook door een nieuwe lampunit is vervangen en dat lag eigenlijk in de lijn van de reparatie want deze lamp was door haar opstelling in de vochtige heg bijna weggeroest. De lamp achter de molen blijkt nog de originele lamp te zijn. Het is zaak alle drie belichtingslampen in de toekomst

goed te onderhouden.

Molenaar Harm van Es is in feite nog een molenaar in opleiding. Momenteel is het zo dat hij reeds voor het proefexamen geslaagd is en op kortere termijn afsluitend examen zal doen voor gediplomeerd vrijwillig molenaar. Dit betekent dat er straks permanent twee vaste molenaars (Ben Verheijen en Harm) en een wisselende molenaar (Marko Sturm) bij de Martinus betrokken zijn, zodat de molen meer zal kunnen draaien en er meer activiteiten gedaan kunnen worden. Deze week heeft Harm overigens laten weten dat hij op 22 april a.s. op de molen de Bijenkorf in Gemert zijn molenaarsexamen kan afleggen waarbij wij hem hierbij heel veel succes willen toewensen.

Ben Verheijen
bewerkt M.Goossens

De Jan van Cuijk te Cuijk

In tegenstelling tot eerdere berichten in dit blad, is er vertraging opgelopen bij de voorbereidingen van de voorgenomen restauratie. De gemeente Cuijk is nog niet overgegaan tot een aanbesteding. Wel zijn er gesprekken geweest met de molenmaker. Het probleem zit er in het feit dat er nog geen goed bestek is. De molenaars Johan Reijnders en Stefan Willems zijn afgelopen weken druk geweest met het weer maalvaardig maken van het steenkoppel. Er zijn diverse verbeteringen aangebracht, wat de werking van de stenen moet verbeteren. De molenwinkel wordt steeds drukker. Ondertussen is het assortiment ook flink uitgebreid met diverse nieuwe streekproducten. De molenaars zijn begonnen met het voorbereiden van een nieuw project. Molen Jan van Cuijk is een van de weinige molens in deze regio waar ooit in gewoond is door de molenaar en zijn gezin. Wij hebben plannen om in het pakhuis een keuken in oude stijl te realiseren. Voor de uitwerking van deze ideeën krijgen de molenaars hulp van Titus Peters uit Cuijk. Titus restaureert momenteel de geschilderde kruisweg en schilderingen in de Martinuskerk in Cuijk. Dus wie nog oude attributen op zolder heeft liggen die passen in een oude keuken kan contact opnemen met de molenaars.

Stefan Willems

De Reus te Gennep

Er is besloten om de potroede niet meer te repareren, maar voor een nieuwe roede te gaan. Deze roede zal uit twee delen bestaan. Momenteel wordt deze roede bij Koppes in Bergen vervaardigd.
Met een kleine delegatie hebben we onlangs de vorderingen bekeken. Volgens de planning zal de roede eind maart klaar zijn.

De Gerarda te Heijen

Bij de Gerardamolen hebben we de meelbak een kwartslag gedraaid en opnieuw opgehangen om een betere werkplek te krijgen, zodat we niet meer klem staan tussen meelbak en trap. Ook de door houtworm weggevreten meelpijp wordt vervangen en voorzien van een aparte en stofdichte binnenpijp. De aansluiting op de meelring is vernieuwd, want deze lekte altijd.
Nu is alles beter schoon te maken, en zullen minder meelwormen zich kunnen verstoppen voor de persluchtstraal! Al met al hebben we al 4 weken niet meer gemalen, dus het wordt tijd dat het af komt.

De verlichting op de steen- en hogere zolders ging ineens uit, dus daar moet nog wat opnieuw aangesloten worden. Enkele losse contactjes!
De hanetree wacht nog steeds geduldig tot deze opnieuw opgehangen wordt, evenals de roedes die nog steeds doorgehaald moeten worden. De belt willen we nog wat ophogen om een mooiere aansluiting op het metselwerk te krijgen. Werk genoeg.

Frans Rademakers

De Lindense molen te Katwijk

Wij zijn deze winter op en rond de molen lekker aan het klussen geweest. We hebben een oud versleten molenzeil uit elkaar genomen om de lijken en lijnen, die nog goed waren een andere bestemming te geven. Tegen de schuur naast de molen hebben we op een staak een molentje annex windwijzer geplaatst. Omdat we de ladder nu toch tegen de schuur hadden staan hebben we in een moeite door wat dakpannen vernieuwd en goed gelegd.
Tijdens het kruien hebben we met de roede de dakgoot van de schuur gekraakt. Het gevolg was dat we er een klus bij hadden en de dakgoot moesten herstellen.
De doorgeschoten haag met iepen en beuken als afscheiding met de buren hebben we teruggesnoeid tot op manshoogte.
De zolders hebben we grondig schoon gemaakt en een aantal maal de muizen uit de vallen gehaald.
Als laatste zijn we begonnen met het opknappen van de baskuul. Deze hebben we geheel gedemonteerd, het ijzerwerk ontroest en een nieuw verflaagje gegeven. Tussen al deze werkzaamheden door was er ook nog tijd over om te draaien.

Peter Simons

De Maasmolen te Nederasselt

Vanwege het erg koude weer hebben de molenaars in de afgelopen periode niet met de Maasmolen (waar

geen elektriciteit is) gedraaid. De molenmaker is wel actief geweest: hij heeft 15 nieuwe azobé kruipalen geplaatst.

De Korenbloem en de watermolen te Oploo

Op 6 mei zijn er voorjaarsexamens van De Hollandsche Molen op de molens van Oploo. Twee kandidaten voor de windmolen en één voor de watermolen. De kandidaten zijn al volop aan het oefenen. Er is ons gevraagd ook de lunch voor de examinatoren te verzorgen.

Er is poreus voegmiddel aangekocht. Zodra het weer wat warmer wordt, worden de bestratingsvloeren in beide molens met dit voegmiddel behandeld.

Het bureau Groen heeft een bouwkundige inspectie van de molens gedaan in verband met de subsidieaanvraag voor de nieuwe periode (2014-2019) van de PIP/Brim. Tijdens deze inspectie kwamen toch wel wat verschillende punten naar voren. Prioriteit voor de windmolen lijkt toch wel om de doorhangende kast van de standerdmolen aan te pakken. Misschien dat daarna het kruien iets "normaler" kan.
Bij de watermolen zullen enkele roestige schoepen vervangen moeten worden en verder wordt het rad opnieuw geconserveerd.

Tweede Paasdag is het Molendag Land van Cuijk. Met assistentie van collega-molenaars zal er dan op beide molens gedraaid worden.

Er zijn al weer verschillende excursies afgesproken en rondom de watermolen zijn er de traditionele activiteiten met als hoogtepunt Tôntjesdag, met het thema zand, op 30 juni.

Jan van Riet

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Naar aanleiding van de restauratie-inventarisatie van het gevlucht heeft de gemeente aan de firma Beijk gevraagd om een prijsopgave te maken voor alle nog openstaande gebreken aan de molen. Als leidraad geldt het rapport van de Brabantse Monumentenwacht, aangevuld met verbeterpunten onzerzijds. Dit mede omdat de nieuwe BRIM subsidieperiode dit jaar weer ingaat. We zijn benieuwd wat er uit gaat komen. De gemeente vraagt bij diverse aannemers prijzen op.

Tijdens de afgelopen winter is er niet veel gebeurd op de molen. In de laatste twee maanden hebben we 30 % van de omwentelingen van vorig jaar gemaakt! Misschien heeft het werk aan het halslager toch iets geholpen, maar we hadden ook lekkere stevige wind.

Naar aanleiding van een advertentie in het plaatselijk krantje over het open zijn van het museumwinkeltje samen met de molen, trokken we op een normale zondag zomaar 30 bezoekers? Tijdens carnaval de molen versierd, maar toen helaas geen bezoek, het was te koud.

In ons jaarverslag voor de stichting Molens gemeente Boxmeer staan geen bijzonderheden vermeld die al niet in dit blad gestaan hebben.
Vermeldenswaardig zijn de gegevens voor de statistiek:

Opengesteld	draaiuren	manuren
65 keer	196	275
bezoekers	gemalen	omwentelingen
420	375	29000

Opmerking: we hebben 2 maanden niet gedraaid.

De omwentelingen waren tijdens onze draaiuren gemiddeld ruim 13% lager dan in de andere jaren. Doordat erg weinig wind stond op onze draaidagen en wellicht ook door het slechte halslager.
Dit heb ik als volgt berekend: het aantal omwentelingen delen door het aantal draaiuren minus het aantal keren openstelling. Dit verminderen van het aantal draaiuren met het aantal "keren opengesteld" doe ik omdat we gemiddeld een uur met het op- en afzeilen bezig zijn en dit geen echte draaiuren zijn.

Zo komen wij op gemiddeld op 255 omwentelingen per uur of 17 enden per minuut, gemeten over de afgelopen 5 jaar; afgelopen jaar was dit maar 221 omw./uur.

Mari Goossens

De Heimolen te Sint-Hubert

De Heimolen heeft afgelopen winter niet al te vaak gedraaid. Het winterse weer heeft de molenaars thuis gehouden.
Het vochtprobleem heeft in combinatie met de vorst ervoor gezorgd dat er op diverse plaatsen aan de binnenzijde van de romp stukken muur en bepleistering er vanaf zijn gevroren. Dit blijft een punt van aandacht en hopelijk komt hier eindelijk eens een oplossing voor.
Afgelopen jaar hebben we nog eens bij de gemeente aangekaart om het kleine hakhoutbosje te verwijderen en het gat voor de molen te dichten. De gemeente Mill kon met dit plan instemmen, alleen zouden de kosten voor verplaatsing en bestemmingsplanwijziging voor rekening van de molenaars komen.
Zo zie je maar waar je staat als vrijwilliger bij de gemeente.

Walter Cornelissen

www.boladviseurs.nl

bol

- Accountancy
- Fiscaal
- Juridisch
- Corporate Finance
- Internationaal
- HRM

BEIJK

molenmakers

boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a, 5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910, fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Voor de beste kunstmaalstenen als ook blauwe basaltlavamaalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (doorsnede: 10, 15 of 20 cm.)
en huishoudmolens.
Zeer snel en vakkundig scherpen van uw molenstenen en
maaltechnische adviezen.
www.molenstenen.nl
Werkplaats: Rijksweg 146 6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024-696 36 54 / Fax: 024-696 36 57
GSM: 0653667686 / E-mail: molensteenmakerj@planet.nl

Als je vooruit wilt in de veehouderij, kom dan eens met Hendrix praten.

Natuurlijk moet uw voerleverancier verstand hebben van voer. Maar hij moet ook met verstand van zaken kunnen meepraten over huisvesting, gezondheid, bedrijfsontwikkeling en milieu. Want uw bedrijfsresultaten hangen van veel meer af dan van voer alleen.
De Legpluimveegroep durft verder te kijken dan het voer dat zij leveren. Zij hebben een praktische kijk op hoe je een boerenbedrijf gezond kunt houden, nu én in de toekomst. Dat wordt des te belangrijker nu het er steeds meer om draait om de kosten te beheersen.

Hendrix

Legpluimveegroep
Hoofdstraat 4
6598 AD Heijen
telefoon 0485-490777

a nutreco company

Powered by HAVENS Since 1845

Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl

Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl